Ч. 62. Неділя 18 (31) марта 1901. Рік XI.

Виходить у Львові що дня (кром неділь і гр кат. сьвят) о 5-ій годині по полудни.

Редакция і Адміністрация: улиця Чарнецкого ч. 12.

Письма приймають ся лиш франковані.

Рукописи звертають ся лиш на окреме жадане і за зложенем оплати почтової.

Рекламациї незапечатані вільні від оплати почтової.

НАРОДНА ЧАСОПИСЬ

Додаток до „Ґазети Львівскої“.

Передплата у Львові в аґенциї дневників пасаж Гавсмана ч. 9 і в ц. к. Старостах на провинциї:
на цілий рік К. 4·80
на пів року „ 2·40
на чверть року „ 1·20
місячно . . „ —·40
Поодиноке число 2 с.

З почтовою пересилкою:
на цілий рік К. 10·80
на пів року „ 5·40
на чверть року „ 2·70
місячно . . „ —·90
Поодиноке число 6 с.

Вісти політичні.

(До ситуациї. — Письмо російских професорів до царя.)

Ческий посол, др. Пацак, оповістив в Narodnych List-ах письмо о теперішнім становищи Молодочехів до правительства. Він ставить питанє, чи ческий клюб має право понехати обструкцию, чи ні, і боронячи становища клюбу, наводить незвістний факт, що ще дня 12 грудня збори молодоческих мужів довіря всіми голосами против одного заявили ся против обструкциї. Посол Пацак противить ся взагалї обструкциї, як проґрамі, і каже, що обструкция не може бути забавкою в руках поважних послів. Чехи не позволять нікому диктувати собі, коли мають розпочати борбу. Они уважають за найлїпше поле борби — угорску угоду. Поки-що іде о полагодженє ріжних державних конечностий. Після німецких часописий в Градци, мало правительство дати Німцям деякі запоруки, під впливом котрих згодили ся на вибір делеґаций. Ті запоруки мають бути дуже поважні, і передовсім відносять ся до скликаня сесиї по сьвятах. Ostdeutsche Rundschau, потверджуючи ту вість, каже, що Німці одержать нову школу промислову в Хебі, будинок політехнічний в Берні, іменованє німецких урядників для північної Моравиї, і запоруку, що правительство предложить разом закон горівчаний, інвестицийний і будови водних доріг.

В анґлїйских часописях появила ся збірна петиция професорів висших шкіл і сенаторів до царя, аби він сам взяв в руки справу студентских розрухів. В тім письмі по вступі каже ся між иншими: Студентскі неспокої, що повтаряють ся периодично від 20 послїдних років, зломили будучність тисячів молодих людий, перенятих найгорячійшим бажанем добра і щастя для вітчини. Без сумніву було би дуже несправедливо всю вину за розрухи звалити на студентів. Причини їх лежать о много глубше, а іменно стоять они в звязи з многими загальними условинами житя цілої нашої держави і цілої нашої суспільности, головно-ж в хибах орґанїзациї універcитетских центрів. Ті хиби піднесла перед двома лїтами спецiяльна, В. В-ством установлена, комісия. Однакож працї сеї комісиї не принесли тих плодів, яких можна було надїяти ся; не дозволено публичній опінії взяти участи в її висказах, анї через пресу анї иншою дорогою. Натомість залагоджено сю справу звичайною адміністрацийною дорогою, а великодушні наміри В. В-ства не тілько що міністерство перепинило, але ще й перевернено властиве їх значінє. Замість здійснити дотикаючі тіснійшої звязи межи професорами а студентами висших наукових заведень вказівки В. В-ства, міністерство дало димісию саме тим професорам, котрих моральні прикмети та щире зрозумінє їх обовязків могли мати добродійний вплив на студентів. Всї студенти, що брали участь в розрухах, або котрих підозрівано о підбурюванє, дістали виключенє з університетів, а число інспекторів сеї університетскої поліциї підвисшено, аби пильнували осталих студентів. Указ з 29 червня 1899 загрожуе яко карою за дальшу участь в заворушенях — бранкою в ряди армії. Той спосіб, введений тепер в житє, стримає остаточно розрухи на якийсь час, але годі передвидіти, які будуть его моральні наслідки. Він угнїтає, але не переконує. Сим способом викидає ся з університетів горячих студентів, що перенятi найблагороднїйшими почуванями й змаганями, а родичам відбере на довгі роки цілу їх надію і потіху — їх дїтий. На оставших студентах то строге зарядженє зробить тілько вражінє самоволї і викличе журу о будучність вітчини. Гнет здавить найкрасші змаганя а натомість дає пригоже поле до розвою самолюбним мотивам, що і так вже відграють так велику ролю в нашім житю. Дозволити, аби ціле поколїнє зросло в таких условинах, значить сотворити й піддержувати в народі стан поневоленя і пригнобленя, що доведе вкінци до загибели й завмертя. Гнет тих відносин відчуває не тілько молодїж, але й старша часть суспільности. Чи-ж справді в краю, правленім самодержавно, голос вірних подданих не може добути ся до монарха? Підписанє сего акту вважає много людий ознакою найвисшої горожаньскої відваги! Піддані В. В-ства, хотячи свої просьби вірно і з усею почестию зложити свому Государеви, мусять поступати тайно, щоби сего поданя не здержала поліция і не відкинула, поки оно дійде до рук В. Милости. Богато людий, що так само як і ми дивлять ся на річ, не підпишуть сего письма зі страху перед грозячими наслїдками. Серед такого ста-

46,

ФІРМА ДЖІРДЛЬСТОН

(З анґлїйского — Конана Дойлї).

(Дальше).

— Алеж то штудерний старий як дїдько — відозвав ся Бурт, і з радости вдарив ся по колїнах. — Такої штудерної голови я ще в моїм житю не бачив.

— Менї здає ся, що ти таки справдешний дїдько — сказав Езра, споглядаючи на свого батька з якоюсь мішаниною перестраху і подиву. — Але що буде з панею Джерровс, зі Стівенсом та Ребекою? Чи можеш на них спустити ся?

— І ще би! — відозвав ся Джірдльстон. — Того не потреба. Пан Бурт зробить своє на дворі. Можемо щось удати і звабити її на двір. Нема причини, задля якої мав би хтось здогадувати ся правди.

— Таже впрецї знають, що она не збожеволїла.

— Будуть гадати, що она то умисне зробила. Тайна лишить ся при нас трох. Наш отсей приятель, по своїй нічній роботі, вийде до кольонiї, з виглядом на лїпшу будучність, а фірма Джірдльстон поставить ся знову на ноги, і ніхто не посьміє сказати о ній щось злого.

— Говори тихо! — шепнув Езра. — Чую, що іде по сходах. — Они підслухували її леґкі елястичні кроки, підчас коли она переходила попри двері. — Ходіть сюди Бурт — сказав він по хвили. — Она щось там робить на грядках. Ходіть сюди і придивіть ся їй.

Всї три приступили до вікна і дивили ся на двір; тогди то було, що Кеті оглянула ся і побачила, як ті три страшні лиця придивляли ся їй.

— Нічого собі дівчиско — сказав Бурт, коли відступив ся від вікна. — То найпідлїйша історія, при якій я був.

— Але ми можемо на Вас спустити ся? — спитав Джірдльстон, видивши ся на него перестрашеними очима.

— Доки будете платити — відповів моряк флеґматично та взяв ся знову до своєї люльки та боровички пані Джерровс.

41.

Вечірний сумерк вкрив вже був цїлу охрестність, заким тоті заговірники обговорили були всї подробицї. Зробило ся так холодно, що Кеті лишила роботу на грядках і вернула до своєї комнати.

Езра лишив батька і Бурта коло печи, а сам вийшов на двір. Величезні старі дерева виглядали майже як би якісь несамовиті кістяки, що терахкали своїми голими руками від острого вітру. З над моря підняла ся була рідка мрака і сповивала мов би легонькою ґазою горішне галузє. По Езрі аж мороз пішов, коли подивив ся на той понурий образ; аж ось почув він чиюсь руку на собі, а коли оглянув ся, побачив Ребеку коло себе.

— То Ви й словечком не хочете обізвати ся до мене? — сказала она сумно і подивила ся єму просто в очи. — Приїздаєте лиш раз на тиждень, а ніколи й одним словом не привитаєте ся зі мною.

— Я тебе не видів, моє дівча — відповів Езра. — Як же тобі тут жиє ся в отсій прайері?

— Менї все одно, чи тут, чи де инде — сказала она зажурена. — Ви просили мене, щоби я сюди поїхала, то я так і зробила. Ви колись казали менї, що дасте менї знати, як я Вам тут маю прислужити ся. Колиж менї то скажете?

— Ну, то прецї ніяка тайна. Ти робиш менї прислугу, коли доглядаєш мого батька, оттак, як то доси робила. Старий вже негоден сам все в порядку держати.

— То не тото, що Ви мали на думці — сказала дівчина, і подивила ся на него, як би хотіла его щось спитати. — Я пригадую собі добре Ваше лице, коли Ви то говорили. Ви щось мали тогди на думці та й тепер маєте, лиш не хочете сказати. Длячого не хочете менї звірити ся?

— Не будь дурна! — відповів Езра коротко. — Я маю богато клопоту з нашою торговлею. Що тобі то поможе, хоч би я тобі о тім і розповів!

— То ще щось більше — сказала Ребека обстаючи при своїм. — Що то за чоловік, що приїхав сюди з Вами?

— То купець з Льондону. Він приїхав до мого тата просити о раду в якихсь справах купецких. А може ти хочеш ще щось знати?

— Я хотїла би знати, доки ми ще тут будемо, і що то все має значити?

ну річний житє стає нам невиносиме. Кождого пригноблює тяжка апатия; никому не хоче ся думати про справи загальні, а у всіх верствах правительства і суспільности дає ся відчувати брак людий. Великодушним ділом закінчи, Государю, той гнет, покажи довіре до своїх підданих і вислухай голос прилюдної опінії, тепер здавлений. Неспокої студентів самі перестануть; молоді люди спокійно вернуть до своєї праці, скоро зрозуміють, що свої науки будуть могли покінчити і взяти участь в праци для добра вітчини".

Новинки.

Львів дня 30 го марта 1901.

— **Податкові залеглости м. Львова.** Перед недавним часом появила ся в краківскім „Czas-ї" статя, в котрій робили ся тяжкі закиди управі міста Львова в справі стягання податків, при чім автор доказував, що місто Львів залягає з сумою 7 мілїонів корон за податки, та що магістрат лиш від бідних стягає залеглости, а радні і богачі не платять і по кілька лїт. Статя викликала велике заворушене, президент міста Львова, др. Малаховский, назвав єї неправдивою, а Рада міска зажадала від Дирекциї скарбу поясненя в тій справі. Отже Дирекция скарбу предложила Раді міскій таке поясненє, і в нім заявляє, що з викалів і справоздань адмінїстрациї податків пересьвідчила ся на жаль, що від кількох лїт змагає ся застій і нелад в стяганю податків магістратом та що его спосіб урядованя в тім дїлї порученого обсягу викликує найповажнїйші побоюваня. Передовсїм стверджено, що залеглости ростуть постійно, і виносили в 1898 р. 51·23 %, в 1899 р. 59·49 %, а в 1900 р. 65·21 %, так, що контрибуенти міста Львова залягали справді з кінцем р. 1900 податків на застрашаючу суму 7 мілїонів корон! Після ріжних зуставлень чисел, приходить згаданий рескрипт до внеслїду, що „причиною тих рестанций єсть виключно і єдино байдужна, з істнуючими приписами незгідна, в богато случаях залагідна і від протекциї завислма акция магістрату в порученім обсягу переводженя податкових екзекуций. Президент краєвої Дирекциї запитує відтак, що може оправдати поведенє, заряджуюче в богато случаях нагле екзекуциї против незаможних контрибуентів, удержуючих з тяжкої працї рук себе і нераз численну родину, для яких сплата кількох, чи кільканайцятьох корон становить нераз більший тягар, як для инших заплаченє кількасот або й кількох тисячий корон титулом належних податків для держави, коли рівночасно призволяє ся на те, щоби заможні люди, підприємці, капіталїсти, численні властителї домів, котрі збирають що кварталу або що місяця без журби високі чинші, зовсїм не журили ся про свою податкову повинність. У таких контрибуентів виростають податкові залеглости на тисячі, навіть на десятки тисяч, а магістрат ледве відважить ся доручити їм упоминаючу карту, і то лише від часу до часу. Дуже ярке і в високім степени некористне сьвітло на поведенє магістрату в екзекуцийнім відділї, кидає та обставина, що переважна часть осіб, приналежних до репрезентациї і заряду міста Львова, залягає постійно з податками по 6—12 лїт, а в однім случаю навіть від далеко давнїйше. Дуже сумним доказом, до якого степеня неправильности дійшло поведенє екзекуцийних органів львівского магістрату, єсть обставина, що в перших двох і пів місяцях сего року було 132 случаїв, в котрих магістрат виказав податковій адмінїстрациї залягаючих з податками, як незамешкалих у Львові і на тій підставі предложив внесеня на відписанє залеглостий, — а податкова адмінїстрация, часто вже по кількох годинах, а в кождім з тих 132 случаїв найдальше до кількох днів змогла без великого труду вислїдити довжників, бо они постійно замешкалі у Львові. Не лїпше мають ся річи з внесенями магістрату на відписанє податків з титулу убожества. І під тим зглядом податкова адмінїстрация зібрала в короткім часї информациї незгідні з информациями магістрату. — В наслїдок того президия дир. скарбу, виконуючи прислугуюче скарбовій адмінїстрациї право надгляду екзекуцийної служби магістрату міста Львова — зарядила люстрацию екзекуцийного бюра і поручила переведенє єї старшому радникови скарбу Каролеви Фрінови зі співучастию пп. радників скарбу Павловского, дра Скварчиньского і контрольора гал. краєвої каси Розенфельда.

— **Руский театр** переїздить сими днями зі Стрия до Коломиї, де дасть ряд представлень, а відтак поїде до Черновець.

— **З Бразилиї** наспіла до генерала Капуцинів депеша, що Богокуди убили там сїмох місионарів Капуцинів і сїм монахинь.

— **Страшна похибка.** Для недужого пятилїтного синка дра Півля у Львові післано вчера до аптики п. Вевюрского при Галицкій улици по лїк на жолудок. Тимчасом в наслїдок страшної похибки чи недбалости аптичного персоналу, видано замість лїку опиумовий настій, сильну отрую. Дитина зажила дві ложочки і сейчас смертельно занепала. Візвано кількох лїкарів, котрі старали ся всїма силами удержати дитину при житю, але дарма. По кільканайцятьох годинах муки, дитина померла.

— **Рух будівельний у Львові** заповідає ся в сїм роцї дуже слабо. Доси не внесено до будівничого уряду нї одного подания о дозвіл на будову. До того застою причинили ся головно спекуляциї підприємців, на котрих они потратили, бо богато мешкань стоїть порожних. В наслїдок того між львівскими робітниками велика біда.

— **Мало що не катастрофа.** Дня 23 с. м. о 3-ій годині по полудни мало-що не прийшло до катастрофи на краківскім зелїзничім двірци. Поспішний поїзд, що прибув зі Львова, був переповнений подорожними. Одні висїдали, инші вcїдали, коли нараз поїзд рушив з місця і посунув ся значний кусник дороги. В наслїдок ненадійного руху, богато подорожних, що стояли в вагонах, перевернуло ся на лавки. Особи, що стояли на степенях вагонів, попадали на землю і лише чудом нїхто не упав під колеса поїзду. Між вагонами було тодї двох гамівничих і они вспіли ратувати ся завдяки притомности. При слїдстві зізнав машинїст поїзду, що рушив з місця на знак, який дав зворотничий, зворотничий знов заперечує немов би він давав який знак до їзди. Дальше слїдство веде дирекция.

— **Зелїзнича катастрофа.** Дня 24 с. м. на шляху зелїзниці Харків-Севастополь о 290 верст від Курека, наїхав один поїзд товаровий на другий з набором вугля і зелїза. Двох машинїстів погибло, а 22 вози розбиті.

— **З Київа** доносять, що один із студентів відданих за кару до войска, якийсь Пиратов, ударив одного офіцира в лице за знущанє над ним. Воєнний суд засудив Пиратова на смерть і єго онодї розстріляно.

Господарство, промисл, торговля, гігієна і вихованє.

Ради господарскі.

☛ **Через ощадність до маєтку!**

— Як складати гроші? Ті, що мало мають, по найбільшій части не хотять складати гроший, бо кажуть і вмавляють в себе, що не можуть. Правда, що нераз не можна, але буває дуже часто і так, що навіть найбіднїйші

— Вернемо назад ще заким зима настане, а то все не має нїчого більше значити, як лиш що панна Герстон була трохи слаба і потребувала зміни воздуха. Ну вистане вже тобі того?

Він був готов розвіяти о скілько можна всяке підозрінє дівчини, на яке би она могла впасти.

— А чогож Ви сюди приїздж аєте? — спитала она все ще з таким самим допитливим поглядом. — Ви не без важної причини приїзджаєте до сеї пори. Я гадала зразу, що Ви приїзджаєте, щоби мене побачити, але Ви менї зараз показали, що то не то. Був час, коли Ви мене любили.

— Та й тепер ще люблю, моя голубко!

— Ага, любите! Коли Ви тут послїдний раз були, то анї словом не відозвали ся, анї навіть не подивили ся. Чей же мусить бути якась причина, що тягне Вас сюди!

— Хибаж в тім щось дивного, коли хтось навідує ся до свого батька?

— А то Ви ним дуже журили ся, коли були в Льондонї — відозвала ся она і зареготала ся. Ви би й тогди не сумували за ним, як би він ляг в могилу. Я то знаю дуже добре, що Вас тягне до тої ляльки на горі.

— Тепер вже мовчи — сказав Езра сердито. — Вже менї досить того безглуздого лепетаня.

— До неї Ви так не відзиваєте ся — сказала она роздразнена. — Ви сердитесь на мене, а я Вам тілько кажу, що коли би мене любили, то не будете її другої любити. Треба Вам знати, що в менї циганьска кров. Заким би Вас якась друга розлюбила, то я би Вас обоє повбивала! — Коли то говорила, відгрожувала ся кулаком, а лице єї набрало такого пристрастного виразу мести, що Езрі аж дивно стало.

— Я то вже давно знав, що з тебе чортиця, але такою я тебе ще нїколи не видів — сказав він.

Тимчасом настала у неї зміна і она розплакала ся рісними сльозами. — Правда — відозвала ся она і вхопила єго за руку — Ви мене нїколи зовсїм не покинете? Я би ще якось то видержала, як би Ви попри другу й мене любили, але того би не пережила, як би Ви мене таки зовсїм покинули.

— Ти ще твоїм проклятим шльоханєм батька сюди зараз приклячеш — сказав Езра. — Іди та обмий собі лице.

Єго бажанє було для неї приказом і она плачучи гіренько вийшла. В єї біднім сумнім житю, що не знало нїякої розкоші, була прихильність молодого купця, яку він її иноді оказував, одиноком веселїйшим сьвітлом. В єї тупій голові був він мужчиною, якому не було пари, героєм і всїм чим лиш можна було повеличати ся і що подивляти. Для него була она готова все зробити. Була вірною як пес, але й як пес кидала ся на кождого, хто станув межи нею а тим, котрого она любила. Єї страшно палило підозрінє, котрого не могли усунути нїякі увіреня, що межи ним а женщиною, котру она ненавиділа, єсть якесь порозуміне. Коли вернула до своєї комнати, постановила собі крішко постарати ся о то, щоби підчас сеї гостини Езри они обоє не сходили ся без єї відомости. Она знала, що то небезпечно шпігувати молодого мужчину, бо він вже раз давнїйше показав їй то, що єго брутальність не питає, чи то якась женщина чи нї. А все-таки рішила ся она взяти ся до дїла зі всею хитростию і упертостию завзятої женщини.

Коли сьвітло дня потахло а сумерк вечірний покрила темнота ночи, сиділа Кеті терпеливо в своїй малій комнатї межи голими стїнами. В печи горіло і палахкотїло а в бляшаній скрини було повно вугля, щоби було чим докладати. Її було якось холодно і она взяла на себе шаль та гріла руки до печи. Була то самотна мелянхолїйна вечірна пора, а вітер свистав між галузєм та завивав сумно шпарами і дірами в старім будинку. Колиж приїдуть єї приятелї? Може їх нинї щось задержало. Ще нинї зрана здавало ся їй то неможливим, але тепер, коли она чекала і чекала здавало ся її імовірним, що щось спинило їх виїзд. Найпізнїйше завтра повинні би они приїхати. Думала над тим, що они би зробили, як би приїхали. Чи заїхали би сьміло сюди алеєю і зажадали від Джірдльстонів єї виданя, чи може старали би ся насамперед якось порозуміти ся з нею? Але на що би й не зважили ся, все було би лиш для єї добра.

Она приступила до вікна і виглянула на двір. Здавало ся, що в ночи буде якась буря. Далеко на полудневім заходї показали ся куни роздертих хмар, з котрих довгі смуги тягнули ся далеко по небі нїби передні відділи войска. Деинде крізь шпару заблисла слабо якась зірка, але більша часть неба була чорна і грізна. Так було темно, що вже не могла видїти моря, але гук величезних филь мовби грім нїс ся по воздусї, а кріз отверте вікно падала мов роса солона вода. Она замкнула вікно і сїла собі знову коло печи і аж дрожала трохи від студени, а трохи таки від якогось прочутя надходячого нещастя.

Минула година або й більше, коли она зачула якісь кроки на сходах, а відтак хтось зацукав до дверий. То була Ребека, котра принесла на таци чарку чаю і трохи хлїба та масла. Кеті була їй вдячна за ту прислугу, бо не потребувала іти на долину до столової і там

люди могли би складати. Возьмім приміри: Робітник, що зарабляє на день 80 кр. до 1 зр., каже, що не може складати; але що тягненя іде на льотерию і ставить бодай тих 10 кр. Чи виграє, чи не виграє, а ставить і якось єго на то стати. А чи не міг би він так само тих 10 кр. відкладати собі на лиху годину? Прецї і так без них обходить ся. — Малий господар каже, що не може складати, але мало не що дня біжить до Мошка і несе за горівку; вине горівку і єї нема а Мошко складає і має гроші. А господар не міг би так само складати? Таких примірів можна би поставити множество, але вже із сих двох ось що покаже ся: 1) Хто хоче складати гроші, нехай урива́є їх собі і відкладає з такою самою охотою і сильною волею, як несе на льотерию або за горівку. — 2) Нехай урива́є собі по трошечки, але часто. — 3) Нехай уважає то, що відложить, за пропавше; нехай єму здає ся, що програв, пропив, згубив; нехай вмавляє в себе, що не має тих гроший, нехай забуде на них і не рахує на них, не спускає ся на них, словом нехай їх зовсім вилучить із свого господарства. — 4) Коли хтось вже хоч трошечки зложив, нехай уважає відложений гріш за свого вірителя, котрому він мусить сплачувати довг хоч би лиш маленькими ратами; нехай старає ся точно платити рати, а коли може то нехай їх трохи і збільшить. — 5) Зложені гроші не треба держати в хатї; нехай їх не буде під рукою і нехай они не лежать дармо а зарабляють самі на себе. Для малих господарів, ремісників, робітників і т. п. найлїпше складати гроші в почтовій касї щадности, бо хоч они там приносять малий процент (3 від сотки), то лежать там найбезпечнійше, ніхто не сьміє їх там рушити і не вільно сказати нікому чи хтось і кілько там має гроший.

— **Що робити, щоби мати з города як найбільший хосен?** (П.) — Що до поодиноких родів городнини треба собі запамятати: Каляфіори потребують доброї земли і частого підливаня. З капусти треба вибирати ранні сорти, щоби опісля усениці не робили великої шкоди. Так само потреба добирати ранні сорти моркви і калярепи. Головчасту салату можна сіяти аж до початку липня. Ростини, котрі в марти сїє ся в розсаднику, можна в цьвітни пересаджувати на грядки. Селєра розвиває ся найкрасше аж в осени і длятого треба єї лишити на грядцї аж до часу, коли настануть морози. Цибулю сїяти в марти і добирати добру землю, сьвіжо по гноєню; добре грядки скопати і держати чисто. Огірки потребують місця до сонця і пухкої та поживної землї. Щоби мати ранні огірки, треба садити зернята або в розсаднику або у вазонках, а відтак пересаджувати на грядку, коли вже не можна побоювати ся приморозків. При пересаджуваню треба на то уважати, щоби на корінцях було богато землї і щоби їх не притискати. Фасолю пішу і тичну треба садити аж в маю, щоби єї приморозки не зварили. Горох можна садити зараз з кінцем зими, а коли єго опісля збере ся з грядки, посїяти шпінат. Дві річи піддержують дуже урожайність города: очищуванє з бурянів і компост. Город повинен бути як найбільше чистий, а всї буряни можна ужити до робленя компосту. Коли земля ялова, то компостом робить ся єї урожайною. Коли земля за масна, то треба домішати чистого, мілкого піску і трачиня. — Оттакими способами може кождий господар поправити свій город і збільшити хосен з него.

— **Щоби дерева овочеві лїпше родили**, треба памятати на то, що не досить лиш обложити їх доокола гноєм; треба ще, щоби они могли як найбільше поживи в себе втягати. А дерево як і всї ростини втягають поживу тонесенькими корінцями. Коли же дерево перестане пускати гони і не родить, то знак, що в розмірности до тої части, що над землею, має за мало дрібоньких корінців під землею. Щоби же тих корінців було більше, а тим самим піднесла ся урожайність дерева, то треба розкопати коріне довкола більше менше так далеко від пня, як дві третини найдовшого гіля на дереві. Всї кінцї кореня треба тогди попритинати косо острим ножем, а опісля вкрити доброю компостовою землею. По тім попритинаню повирастає богато тоненьких корінців, а дерево буде ще сего року родити. Тепер як-раз пора до такої роботи.

Мясо кріликів яко пожива народна (Д.) Хто прочитав на сїм місци попередну частину сеї розвідки, то може й засьміяв ся, або бодай здивував ся, коли довідав ся про такого ворога кріликів як „пчола" і то ще на першім місци. Ну, то проста похибка. Звичайно кажуть, що люди „з мухи роблять слоня", а наша друкарня зробила з „пса" — пчолу. Ворогом кріліка єсть пес а не пчола. По сїй поправцї вернїм до річи. — Дорослі французскі крілики велити важать до 12 фунтів, а тучені навіть 16 фунтів. Середна вага однакож не буває більша як 9 а спатрошених 6 до $6\frac{1}{2}$ фунтів. Добре удержувані крілики можна вже від шестого місяця уживати до розплоду. Самиця має звичайно 8 до 12 молоденьких, з котрих для лїпшого прихо́вку лишає ся їй 6 до 8. Але забирати молоденькі можна аж 8 або 9 дня. Аж до того часу не треба гнїзда навіть рушати а не то єго відкривати та брати і виймати молоденькі. Коли же би конче потреба, то треба самичку гладити і осторожно рушати молоденькі, бо в противнім случаю она їх покине і они згинуть з голоду. Вже на 8 днів перед укоченєм треба самички лишати в як найбільшім спокою, щоби они могли зробити собі гнїздо. Часте непокоєнє буває причиною, що самичка при породї порозкидає молоденькі в встайни і відтак вже недбає про них, а они погинуть. — В чотири недїлї по укоченю пускає ся самичку знову до самця, а молоденькі відлучує ся по 6 тиждня́х, так, що она аж до найблизшого укоченя ходить ще 14 днів кітна. Тим способом може одна самиця від весни аж до осени 5 разів мати молоденькі, що по відчисленю страт, без котрих не обійде ся, буває що року що найменше 30 молоденьких. Они представляють кругло 150 фунтів мяса з тим додатком, що бодай половина потомства іде ще маленьким на заріз. Коли же самицю пускає ся вже по 14 днях до самця, а молоді відлучує ся по 4 тижднях, то она може і 7 разів до року мати молоденькі що разом дає 42 молодих штук на рік. Але така інтензивна годівля вимагає богато заходу і доброго живленя, длятого найлїпше того не робити. Взагалї розплодові зьвірята повинні мати через зиму кілька місяців спокій. (Конець буде).

Переписка господарска.

І. М. в Гор.: Миляний камінь званий також луговим каменем єсть то нечиста гризуча сода в твердій формі. Розпущена в трохи водї дає т. зв. лугову есенцию, котрої розпустивши єї ще більше, уживають до митя підлог. З луговим каменем (Laugenstein або Aetznatron) а так само з луговою есенциєю треба дуже уважно обходити ся, бо одно і друге дуже гризуть; не треба брати пальцями і не лишати в місци де би такі річи могли дістати дїти або хтось що на тім не розуміє ся. Внаслїдок случайного випитя лугової есенциї були вже нераз случаї смерти. Луговий камінь продають звичайно торговлї фарб і материялів або дроґериї. У Львові можете дістати в торговли A Hübnera Ринок ч. 38 під назвою камінний луг, коли не помиляємо ся по 72 сотиків за кільо.

— **Ціна збіжа** у Львові 28 марта: Пшениця 7·50 до 7·75; жито 6·50 до 6·75; овес 6·50 до 6·80; ячмінь пашний 5·50 до 5·75; ячмінь броварний 6·50 до 6·75; ріпак 10·25 до 10·75; льнянка —·— до —·—; горох до вареня 7·50 до 12·—; вика 8·50 до 9·—; бобик 6·25 до 6·50; гречка 7·— до 7·25; кукурудза нова 5·90 до 6·20; хміль за 56 кільо —·— до —·—; конюшина червона 45·— до 65·—; конюшина біла 35·— до 75·—; конюшина шведска 50·— до 90·—; тимотка 20·— до 26·—.

зійти ся з Езрою та єго гидким товаришем. Ребека поставила тацу на столї, а відтак на велике здивованє єї панї вернула знову до дверий і замкнула їх. Лице дївчини було блїде а она сама чогось як би неспокійна і мов би не своя.

— Тут єсть лист для Вас—сказала она.— Єго дали пани Джеррокс, щоби Вам єго віддала, але я можу лїпше ходити сходами як она. Длятого я Вам єго принесла. — Сказавши то подала їй якийсь малий зложений папір.

Лист для неї! Не вжеж то єї приятелї приїхали і їм удало ся подати їй відомість о тім? Видко, що так було. Взяла папір з руки дївчини. При тім побачила, що руки служницї дрожали, як колиб она мала горячку.

— Ви чогось слабі, Ребеко — сказала Кеті призно.

— Нї, зовсїм здорова. От читайте свій лист а мною не журіть ся— відповіла дївчина як звичайно по свому, забурмошена, але замість вийти з комнати взяла ся нїби то стелити постїль.

Кеті не могла вже видержати з нетерпеливости; розвинула папір, що не був анї запечатаний анї як небудь инакше замкнений. Сподївала ся, що знайде на нїм підпис свого милого, а тимчасом замість того побачила підпис Езри Джірдльстона. Що мав би він їй сказати. Присунула близше сьвічку, що стояла на примурку коло печи та прочитала слїдуючі слова написані як небудь на куснику грубого паперу:

„Поважана Панно Герстон!

Побоюю ся, що Вам вже дуже докучила Ваша неволя. Я нераз просив свого батька, щоби він Вам єї якось улекшив або змінив, але він не дав ся упросити. А що він все ще упирає ся при своїм, то хочу подати Вам мою поміч на доказ, що я мимо того всего, що стало ся, все ще Вам щирим приятелем. Як би Ви могли нинї вечером о девятій годинї висунути ся тихцем з дому і зійти ся зі мною коло сухого дуба на кінци алеї, то я би завіз Вас безпечно до Бедсворт, а Ви могли би звідтам, як би хотїли поїхати найблизшим поїздом до Порсмес. Постараю ся о то, щоби двері о тім часї були отверті. Розуміє ся, що я не поїду з Вами до Порсмес, лиш верну назад, скоро відвезу Вас до стациї. Роблю сю дрібничку длятого, щоби Вам дати доказ, що моя прихильність для Вас хоч і безнадійна, єсть все ще так само глубока, як була колись давнїйше.

Ваш Е. Джірдльстон.

Для нашої героїнї був той лист такою несподіванкою, що она якийсь час крутила той папір в пальцях і сидїла дуже задумана. Коли же розглянула ся по комнатї, Ребеки вже не було. Она зімняла папір і кинула єго в огонь. То прецї Езра не був такого камінного серця, як она собі гадала. Він уживав свого впливу, щоби батька наклонити до лагіднїйшого поступованя. Чи їй приняти би той вигляд на втечу, чи ждати аж дістане кілька слів від своїх приятелів? Може они вже в Бедсвортї, а лиш не знали, яким способом порозуміти ся з нею. Коли би так, то предложенє Езри було як-раз тим, чого їй потреба. На всякий случай могла би она поїхати до Порсмес і звідтам зателеґрафувати до Дінсдалів. Предложенє було так добре, що годї було єго відкинути. Она рішила ся згодити ся на него. Тепер минула осьма година, а визначена була девята. Она встала і хотїла взяти плащ на себе та убрати ся в капелюх.

(Дальше буде).

ТЕЛЕҐРАМИ.

Відень 30. марта. Вчерашне послїдне перед великодними сьвятами засїданє палати послів скінчило ся по 9-ій годинї вечером. В часї засїданя удала ся депутация ческих послів до президента міністрів др. Кербера з просьбою о підвисшенє фонду меліорацийного і о приспішенє реґуляциї рік. Др. Кербер заявив, що справа уреґульованя рік в Чехії лежить єму дуже на серци і що признає вагу тої реґуляциї, особливо супротив нового закона про канали водні.

Відень 30 марта. Нинїшна Neue fr. Presse одержала зі Львова таку телеґраму: Після наспівших сюди з Відня вістий буде сойм галицкий скликаний на половину червня. Вибори до сойму будуть розписані в осени, імовірно у вересни.

Петербург 30 марта. Як доносить „Інвалїд" цар Николай уділив членови Ради державної кн. Вяземскому острого напімненя за то, що князь вмішав ся до заряджень поліциї в часї студентских розрухів.

За редакцию відповідає: Адам Креховецкий

З друкарні В. Лозиньского — під зарядом В. І. Вебера. (Телєфона число 569)